

Lønningen til de to Lærere angaar, da skal jeg gøre opmærksom paa, at af mange Grunde, som jeg ikke skal drage frem her i Salen, er det nødvendigt, at der skal kunne vælges Mænd i deres bedste Alder, saa at de kunne gifte sig, og af den Grund tror jeg, at det er det heldigste, at deres Løn bliver noget større, end der her er foreslaaet.

Th. Nielsen: Den cærede første Taler har allerede mindet om denne Sags historiske Gang, og jeg skal yderligere kun tilføje, at da Landstinget sidst, nemlig i Samlingen 1884—85, vedtog et Lovforslag om en Statskole for Kvinders Uddannelse til Læreriinder, gjorde man det ingenlunde med synderlig stor Begejstring, saa vidt man da kan se, og i alt Fald ikke med Enstemmighed. Jeg vil ikke tale om, at Venstre ikke var med i Udvalget og i det hele holdt sig uden for Behandlingen af denne Sag, men jeg skal minde om, at af de 5 Medlemmer, hvoraf Udvalget kom til at bestaa, indstillede det 1ste Medlem for 9de Kres (Mourier-Petersen) tilligemed et æret Medlem, som ikke er Medlem nu, nemlig Søren Pedersen fra Vendsyssel, at Forslaget ikke skulde fremmes videre, da de ikke ønskede Oprettelsen af en saadan Statsanstalt for Kvinder. Vel fik de ikke Flertal for deres Forslag, men da Lovforslaget, saa vidt jeg husker, kun fik nogle og tredive Stemmer for sig, syntes der altsaa ikke at have været saa overordentlig megen Begejstring her i Tinget for Sagen. Lovforslaget gik til Folketinget, men Folketinget behandlede det ikke af politiske Grunde. Det vil sige, det behandlede Lovforslaget første Gang og henviste det saa til et Udvalg med den Motivering, at man ikke vilde behandle det allerede af politiske Grunde. Jeg forstaar derfor godt, at den højtærede nuværende Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet kan ønske at lære Rigsdagens Stilling til Sagen at kende. — Hvad selve det Forslag, som her foreligger, angaar, sammenlignet med, hvad der den Gang forelaa, vil jeg sige, at jeg foretrækker det her foreliggende Forslag. Jeg paastøner, at Anstalten skal ligge i Jylland, fordi jeg ligesom den højtærede Minister tror, at der er Trangen egentlig størst til Læreriinder allerede af den Grund, at i København og paa Derne ere de fleste af dem, der ere udgaaede, allerede i Virksomhed. Jeg kan heller ikke andet end finde, at den Maade, hvorpaa Forskolen her er indrettet, er bedre end den Maade, der var foreslaaet tidligere. Jeg foretrækker fremdeles, at de saa deres Uddannelse paa en Gang i 3 Aar i Stedet

for at de skulle gaa ud som Læreriinder efter 2 Aars Forløb og være ude i 3 Aar. Jeg tror, at Motiverne have Ret i, at det vil være vanskeligt for dem at faa Pladsfer, hvor de kunne faa Løn, de maatte iarene give Penge til for at faa Pladsfer, og det vil være vanskeligt for disse ubemidlede Kvinder, som gaa denne Vej, at tage mod den Slags Pladsfer, hvor praktisk det end ellers kunde være. Altsaa sammenlignet med Lovforslaget fra 1884 foretrækker jeg Bygningen i dette Forslag med enkelte Undtagelser. Der var en Tid, nemlig i den første konstitutionelle Tid, at man var mod alt, hvad der havde Navn af Stat, navnlig af Statsindustri, ikke alene paa det rent materielle og timelige Omraade, i fysisk Henseende, men ogsaa paa det aandelige Omraade. Det var i den Tid, at man nedlagde Latinskolerne og stræbte efter at nedlægge Statsseminarierne. Dette har nu forandret sig i betydelig Grad. Der gaar, om jeg saa maa sige, et socialistisk Drag igennem Tiden, saa at den cærede sidste Taler ikke skulde tale om, at han paa dette Punkt er gammeldags. Han er tværtimod i høj Grad moderne, idet han efter sine Udtalelser staar paa det Standpunkt, at det er Staten, der her skal træde til. Jeg tror nu nok, at vi ere komne noget vidt med Hensyn til, hvad vi forlange, at Staten skal tage sig paa. Vi ere blevne meget for socialistisk finde. Jeg vil minde om en Politiker som Tscherning. Han vilde sikkert vende sig i sin Grav, dersom han kunde se og høre, hvad der nu skal lægges ind under Staten. Jeg er ikke nogen Principrytter i dette Spørgsmaal. Jeg kan godt finde mig i, at Staten overtager adskilligt, men jeg tror paa den anden Side, som allerede nævnt, at vi ere komne vel vidt med at lægge forfællige Ting ind under Staten, og jeg paastøner den Bevægelse, der har været, og som jeg haaber ikke helt endnu har løbet Linnen ud, hvorved der er blevet kaldet paa de frivillige Kræfter, som den cærede sidste Taler nævnte. Jeg staar paa det Standpunkt, at naar der er private, som udføre noget og udføre det godt, foretrækker jeg, at de private blive ved med at have Sagen i deres Haand, fremfor at Staten skulde overtage den. Jeg vil fremdeles sige, at overalt, hvor vi befinde os paa Forsøgenes Omraade, tror jeg, at vi aldrig kunne undvære den private Virksomhed. Den har et ganske anderledes frist Initiativ i sig, end man kan vente fra Statens Side. Derfor mener jeg, at vi paa Skolevæsenets Omraade ikke kunne undvære den private Virksomhed, netop fordi man der altid til en vis Grad vil befinde sig paa